

full DOMINICAL

ANEU MAR ENDINS

† JOSEP ÀNGEL SAIZ MENESES
Bisbe de Terrassa

Quaresma de l'*homo viator*

Hem començat una nova Quaresma, un temps privilegiat per a la conversió, per a la renovació del cor. El camí quaresmal de fet és una peregrinació interior cap a Déu en la que Ell mateix ens acompanya a través del desert de la nostra pobresa i petitesa, i ens sosté en l'esperança d'arribar a la Pasqua i d'arribar un dia a la Pasqua eterna de la Jerusalem celestial. La Quaresma ens ajuda a mantenir el sentit de la vida com un pelegrinatge, perquè en definitiva la vida humana és com un camí que va del naixement a la mort. Venim al món com els éssers més necessitats i desvalguts de tots els qui lluiten per a sobreviure; uns éssers absolutament contingents, causats. Som acompanyats per uns pares que tenen cura de nosaltres i ens acompanyen mentre dura el període de creixement personal. En néixer som una petita realitat amb l'esperança que totes les nostres potencialitats es vagin desenvolupant al llarg de la vida; som una meravella en potència i al mateix temps som pura dependència.

La història de la humanitat està travessada per l'èxode, per l'itinerància, per la peregrinació, i en aquesta història l'ésser humà hi apareix com a *homo viator*, és a dir, com a home que camina. Es tracta d'una dimensió constitutiva de la vida humana. *Homo viator* és l'home que segueix un camí, l'home que fa camí, l'home que està en camí; un nòmada, un viatger en aquesta terra; d'una banda, és el camí material del viatger que es desplaça d'un lloc a un altre; d'altra banda, és el camí espiritual del qui fa de la seva vida una recerca de perfecció i de desreniment respecte al món, com un trànsit envers l'estada definitiva del cel. Aquest concepte sintetitza i expressa l'essència antropològica de l'ésser humà i del viatge. La nostra vida és un camí llarg, ple de dificultats i de cruïlles, que transcorre entre el naixement i la mort.

L'espècie humana es caracteritza per la seva condició de viatgera i per ser conscient de les expectatives i les oportunitats que ofereix el viatge. Les altres espècies es desplacen purament per instint. L'ésser humà entén i viu el seu desplaçament com una recerca, com un camí cap a una meta concreta, com una experiència que el reafirma en la realitat de la seva pròpia existència. A través dels temps, l'ésser humà apareix com el caminant que té set de nous horitzons, que té fam de justícia i de pau, que cerca la veritat i el sentit de la seva existència, que anhela l'amor i viu obert a l'absolut, al transcendent.

El camí s'ha convertit al llarg de la història en una metàfora filosòfica que es repeteix i que s'inicia en els filòsofs presocràtics i arriba fins a la modernitat. L'home es veu ell

mateix no sols com un animal creat, sinó com a caminant, amb viaranyes que s'obren sota els seus peus en totes les direccions. La vida humana és un camí perquè l'espècie humana és un ésser en camí, en trànsit abans d'arribar al seu veritable destí: la ciutat celeste. La fonamentació doctrinal de la vida com a camí la devem, sobretot, a sant Agustí. Segons ell, el nostre pas pel món no és un fi en ell mateix, és més aviat un trànsit fugaç i efímer abans d'arribar al nostre veritable destí. Segons aquesta concepció, l'ésser humà és un *homo viator*, un ésser a qui la seva condició de caminant, de pelegrí vers un destí superior, és la que millor el defineix; una visió que és del tot harmònica amb la visió lineal del temps i de la història pròpia del judeocristianisme. Amb aquestes reflexions us convido a caminar durant aquesta Quaresma.

ENTREVISTA

Encomanar la fe

MARIOLA BORRELL

«La millor manera de transmetre la fe és viure-la, mostrar-la amb la vida. A mi m'han marcat més els testimonis i l'alegria de persones concretes que les grans explicacions. Quan veus que una persona és feliç de veritat atrau; i viure a prop de Déu seriosament fa feliç. Quan es viu la fe de veritat, s'encomana». Així és com l'arquitecta Mariola Borrell, que dirigeix el centre juvenil Carena, considera que es pot connectar millor amb els joves. La Mariola va participar a les 53 Jornades de Castelladaura, que van reflexionar sobre com millorar l'acolliment dels joves.

Cal adaptar el missatge als joves i la manera de fer-lo arribar?

Sí, encara que principalment la fe es transmet amb la vida, és important, i més amb els joves, el llenguatge quan en parlem. Ens pot ajudar seguir l'exemple del Sant Pare: no parlar de deures, sinó de desitjos; no fer servir sempre les mateixes paraules, sinó escoltar més els joves per adaptar-nos a ells; no donar lliçons, sinó obrir els ulls per aprendre dels joves i comprendre'ls...

A les jornades vas explicar què era per a tu la fe i la vocació...

Volia transmetre quatre idees que em semblen fonamentals: família, alegria, oració i testimoni. La família és clau en la transmissió de la fe; l'alegria és el que fa que s'encomani; l'oració és el lloc de trobada amb Déu —els cristians creiem en una persona viva, amb qui podem parlar!; i el testimoni: la fe no s'explica, s'encomana.

Com treballes amb els joves i els esperones en el camí de la fe?

Gaudeixo i aprenc molt treballant amb joves. Anima molt veure que l'Església és jove. Aquí treballem, com un suport a la família, a través de la formació personal i d'activitats molt variades —estudi, solidaritat...—, perquè cadascú descobreixi que la fe no és una cosa llunyana, sinó que pot formar part de la seva vida ordinària.

Òscar Bardají i Martín

GLOSSA

ENRIC PUIG JOFRA, SJ
Secretari general de la FECC

Tan fàcil com és!

La mare es confessa creient; el pare confessa el seu ateisme. Han portat el fill a una escola religiosa. Ara té set anys. Durant les vacances de Nadal, l'infant comentà en diverses ocasions, ara amb el pare, ara amb la mare, o amb tots dos, com havien preparat les festes a l'escola, les explicacions de la mestra, el que havien fet: la corona d'Advent, un pessebre —entre tots— a l'aula, la celebració conjunta de tota la primària, el vídeo que van passar a la classe... Era un tema força recurrent en aquells dies de vacances i l'abordava des de perspectives diverses. No es quedava només en els aspectes més accidentals, sinó que explicava el sentit de la festa dient: «Celebrem el naixement de Jesús. Déu ens estima molt i Jesús ens ho ha vingut a dir, fent-se com nosaltres». Tan recurrent era el tema, que un dia el pare li va dir: «Jo no crec en Déu», i el nen, sense immutar-se ni demanar-li explicacions, va respondre: «Doncs mira que és fàcil!»

Déu passa i torna a passar i es presenta, ofereix la possibilitat de respondre amb l'adhesió personal, amb la fe. És la proposta de Déu a la recerca de les persones. La fe és un do que ens mou a obrir-nos a aquesta presència de

Déu en el món, bategant ben viva en les situacions, en les persones, en la intimitat del seu procés de recerca. Ens mou a obrir-nos, ens fa sensibles a aquest pas de Déu per la nostra història personal, també per la història col·lectiva. Déu és fa entenedor en Jesús. Creure en Déu és creure en aquell que Ell ens ha enviat, la Paraula encarnada. Creiem en Jesús perquè és el verb encarnat, el que ens fa entenedor el projecte de Déu, projecte d'Amor, adreçat a tothom. «Aquest és el meu Fill estimat; escolteu-lo» (Mc 9,7). Malgrat tot, la fe, creure, no deixa de ser un acte humà, relacionat amb la intel·ligència i la pròpia voluntat. L'Esperit Sant mou els cors dels qui s'obren a aquesta possibilitat d'irrupció de Déu en la vida. La resta és gràcia i acolliment personal.

Que Déu mantingui aquesta obertura a la seva presència i, també, als ensenyaments de Jesús en la vida de l'infant del relat. Que l'Esperit Sant l'ajudi a fer-ne vivència i compromís personal i comunitari. A l'infant i a nosaltres. Tal com diu l'Esclusura: «Viurà el qui és just per la fe» (Rm 1,17). Que tots puguem dir: «Mira que és fàcil!»

LEX ORANDI, LEX CREDENDI

Caminar con Jesús hacia la Pascua

HNA. M. DE LOS ÁNGELES MAESO ESCUDERO

Franciscana de los Sagrados Corazones

El camino cuaresmal es un camino en la santidad. De todo corazón deseamos encontrarnos con el Señor. «Enséñame tus caminos, instrúyeme en tus sendas: haz que camine con lealtad; enséñame, porque tú eres mi Dios y Salvador» (Sl 24).

En este camino nos acompaña el Señor, «Jesús es nuestro Maestro, potente en palabra y en obra», nos indicaba el Papa el último domingo de enero.

«Jesús nos comunica toda la luz que ilumina los caminos, a veces oscuros, de nuestra existencia; también nos comunica la fuerza necesaria para superar dificultades, pruebas y tentaciones.»

Él es Maestro y Amigo, «nos muestra el camino y nos cuida, especialmente cuando lo necesitamos». La ternura y la misericordia de Dios son eternas. Todos, convocados personal y comunitariamente, criaturas limitadas y pecadoras, dejémonos reconciliar con Dios, respondamos con una adhesión amorosa a Jesucristo. Miremos a Jesús, ¿qué ha hecho Jesús?, vayamos con Él hacia la Pascua. El Señor está a nuestro lado y nos ayuda.

Con san Juan Pablo II, oramos a la Virgen María, Reina de los santos y modelo de santidad: «Ayúdanos a vencer nuestra mediocridad. Suscita en la Iglesia, para bien de los hombres de hoy, una gran primavera de santidad.»

Lectures de la missa diària i santoral

19. ■ Dilluns (lit. hores: 1a setm.) [Lv 19,1-2.11-18 / Sl 18 / Mt 25, 31-46]. Sant Gabí, prev. i mr. (296); sant Conrad de Piacenza, ermità; beat Àlvar de Còrdova, prev. dominicà; sant Jordi, monjo; beata Elisabet Picenardi, vg. servita.

20. ■ Dimarts [Is 55,10-11 / Sl 33 / Mt 6,7-15]. Sants Nemesi i Potami, mrs.; sant Eleuteri (s. V), bisbe; sants Francesc i Jacinta Marto (Fàtima); santa Amada, rel.; beat Maurici Proeta, agustinà, de Castelló d'Empúries.

21. ■ Dimecres [Jn 3,1-10 / Sl 50 / Lc 11,29-32]. Sant Pere Damià (1007-1072), bisbe d'Òstia i doctor de l'Església, cardenal; sant Claudi, mr.; sant Dositeu, monjo; festa de la Misteriosa Llum de Manresa.

22. □ Dijous [1Pe 5,1-4 / Sl 22 / Mt 16,13-19]. Càtedra de sant Pere, apòstol, celebrada a Roma des del s. IV. Santa Margarida de Cortona, religiosa; santa Elinor o Leonor, reina d'Anglaterra.

23. ■ Divendres [Ez 18,21-28 / Sl 129 / Mt 5,20-26]. Sant Policarp, bisbe d'Esmirna i mr. (s. II), deixeble dels apòstols; santa Marta d'Astorga, vg. i mr.; beata Rafaela de Ibarra, mare de família, de Bilbao.

24. ■ Dissabte [Dt 26,16-19 / Sl 118 / Mt 5,43-48]. Sant Modest (s. V), bisbe de Trèveris; sant Sergi, monjo i mr. (304); santa Primitiva, vg.; sant Edilbert, laic; beata Josepa Naval i Girbés, verge seglar, d'Algemessí.

25. ■ † Diumenge vinent, II de Quaresma (lit. hores: 2a setm.) [Gn 22,1-2.9a.10-13.15-18 / Sl 115 / Rm 8,31b-34 / Mc 9,2-10]. Sant Cesari (s. IV), metge, germà de Gregori Nacianzè; sant Valeri (†695), ermità d'Astorga; beat Sebastià d'Aparicio, rel.

DIUMENGE I DE QUARESMA

COMENTARI

Lectura del llibre del Gènesi (Gn 9,8-15)

Déu digué a Noè i als seus fills: «Jo faig la meua aliança amb vosaltres, amb els vostres descendents i amb tots els éssers animats que hi ha amb vosaltres, els ocells, el bestiar i tots els animals domèstics i feréstecs que han sortit de l'arca. Jo faig amb vosaltres aquesta aliança meua: La vida no serà mai més exterminada per l'aigua del diluvi, no hi haurà mai més cap diluvi que devasti la terra». Déu digué: «El signe d'aliança que poso entre jo i vosaltres i tots els éssers animats que hi ha amb vosaltres per totes les generacions és aquest: posaré el meu arc en els núvols com a signe de la meua aliança entre jo i la terra. Quan cobriré la terra de nuvolades i apareixerà l'arc entre els núvols, em recordaré de l'aliança que hi ha entre jo i vosaltres i tots els éssers animats; l'aigua no formarà més un diluvi que faci desaparèixer tot rastre de vida».

Salm responsorial (24)

R. *Tot el vostre obrar, Senyor, és fruit d'amor fidel per als qui guarden la vostra aliança.*

Feu que conegui, Senyor, les vostres rutes, / que aprengui els vostres camins. / Encamineu-me en la vostra veritat, instruiu-me, / perquè vós sou el Déu que em salveu. R.

Recordeu-vos, Senyor, de la vostra pietat / i de l'amor que heu guardat des de sempre. / Compadiu-vos de mi, vós que estimeu tant. R.

El Senyor, bondadós i recte, / ensenya el bon camí als pecadors. / Encamina els humils per sendes de justícia, / els ensenya el seu camí. R.

Lectura de la primera carta de sant Pere (1Pe 3,18-22)

Estimats: Crist morí una vegada per raó dels pecats. Ell, el just, va morir pels injustos, per conduir-nos a Déu. El seu cos va ser mort, però per l'Esperit fou retornat a la vida. Per això anà a dur la seva proclama als esperits empresonats, que s'havien resistit a creure en temps de Noè, quan la paciència de Déu esperava, mentre preparaven l'arca. En aquella arca se salvaren a través de l'aigua unes poques persones, vuit en total, i l'aigua prefigurava el baptisme que ara us salva, i que no consisteix a deixar net el cos, sinó a demanar a Déu una consciència bona gràcies a la resurrecció de Jesucrist que se n'anà al cel, va rebre la submissió de les potestats i dels estols angèlics, i està a la dreta de Déu.

✠ Lectura de l'Evangeli segons sant Marc (Mc 1,12-15)

En aquell temps, l'Esperit empenyí Jesús cap al desert, on passà quaranta dies, temptat per Satanàs. Vivía entre els animals feréstecs i l'alimentaven els àngels.

Després d'haver estat empresonat Joan, Jesús es presentà a Galilea predicant la Bona Nova de Déu; deia: «Ha arribat l'hora i el Regne de Déu és a prop. Convertiu-vos i creieu en la Bona Nova».

Lectura del libro del Génesis (Gén 9,8-15)

Dios dijo a Noé y a sus hijos: «Yo establezco mi alianza con vosotros y con vuestros descendientes, con todos los animales que os acompañan, aves, ganados y fieras, con todos los que salieron del arca y ahora viven en la tierra. Establezco, pues, mi alianza con vosotros: el diluvio no volverá a destruir criatura alguna ni habrá otro diluvio que devaste la tierra».

Y Dios añadió: «Esta es la señal de la alianza que establezco con vosotros y con todo lo que vive con vosotros, para todas las generaciones: pondré mi arco en el cielo, como señal de mi alianza con la tierra. Cuando traiga nubes sobre la tierra, aparecerá en las nubes el arco y recordaré mi alianza con vosotros y con todos los animales, y el diluvio no volverá a destruir a los vivientes».

Salmo responsorial (24)

R. *Tus sendas, Señor, son misericordia y lealtad para los que guardan tu alianza.*

Señor, enséñame tus caminos, / instrúyeme en tus sendas: / haz que camine con lealtad; / enséñame, porque tú eres mi Dios y Salvador. R.

Recuerda, Señor, que tu ternura / y tu misericordia son eternas; / acuérdate de mí con misericordia, / por tu bondad, Señor. R.

El Señor es bueno y es recto, / y enseña el camino a los pecadores; / hace caminar a los humildes con rectitud, / enseña su camino a los humildes. R.

Lectura de la primera carta del apóstol san Pedro (1Pe 3,18-22)

Queridos hermanos: Cristo sufrió su pasión, de una vez para siempre, por los pecados, el justo por los injustos, para conducirnos a Dios. Muerto en la carne pero vivificado en el Espíritu; en el espíritu fue a predicar incluso a los espíritus en prisión, a los desobedientes en otro tiempo, cuando la paciencia de Dios aguardaba, en los días de Noé, a que se construyera el arca, para que unos pocos, es decir, ocho personas, se salvaran por medio del agua. Aquello era también un símbolo del bautismo que actualmente os está salvando, que no es purificación de una mancha física, sino petición a Dios de una buena conciencia, por la resurrección de Jesucristo, el cual fue al cielo, está sentado a la derecha de Dios y tiene a su disposición ángeles, potestades y poderes.

✠ Lectura del santo Evangelio según san Marcos (Mc 1,12-15)

En aquel tiempo, el Espíritu empujó a Jesús al desierto. Se quedó en el desierto cuarenta días, siendo tentado por Satanás; vivía con las fieras y los ángeles lo servían.

Después de que Juan fue entregado, Jesús se marchó a Galilea a proclamar el Evangelio de Dios; decía: «Se ha cumplido el tiempo y está cerca el reino de Dios. Convertíos y creed en el Evangelio».

Cercar l'harmonia

P. JAUME SIDERA, claretià

Tan curt com és l'evangeli d'avui i com ens obre el sentit de la Quaresma. Fins ara Jesús servia Déu com un bon menestral a Natzaret. Al baptisme el Pare el declara fill seu i l'Esperit l'ungeix per a una missió. Jesús necessita un temps per acomodar-se al canvi. L'Esperit l'empeny al desert on es troba com Adam al paradís. Harmonia amb el Pare, harmonia amb la natura, harmonia amb ell mateix. Si veia l'arc de sant Martí, recordaria l'aliança que Déu féu amb Noè després del diluvi.

Experimenta la providència del Pare que vetlla per ell. «Els àngels el servien». Però ahora es troba amb la serp del paradís que li suggereix dreceres per reeixir en la seva missió. Sant Marc no descriu les temptacions del maligne que li proposa dreceres misterioses que porten a l'èxit sense suor ni llàgrimes. Les anirà posant al llarg de l'evangeli.

Jesús ja està a punt. Sap on va i el camí que hi porta. *Per crucem ad lucem*, dèiem en llatí. Per la creu a la llum. I es posa a proclamar la bona nova de Déu, l'evangeli. No pas pel camí fàcil dels somiatruites sinó de la persona que toca de peus a terra perquè sap que la terra que trepitgem amb amor és l'únic camí que ens mena fins a la plena vida de Déu.

Potser podríem dedicar el temps de Quaresma a refer l'harmonia paradisiaca: el somni de Déu. Jesús proposa l'almoïna: la bona relació amb els germans. La pregària: fluïdesa de la nostra relació amb Déu. El dejuni: respectar la natura, fer-ne un ús ecològic. Servir-nos de les coses, no fer-nos-en esclaus.

VIDA DIOCESANA

Activitats del Sr. Bisbe

Diumenge 25, a les 18 h. Ordenació de quatre diaques permanents a la Catedral.

Visita Pastoral

Aquest diumenge 18 de febrer, a les 11 h. Missa Estacional i Festa patronal a la Pquia. de Sant Valentí de Terrassa.

Dimarts 20, dijous 22 i dissabte 24. Visita Pastoral a la Pquia. de Sant Valentí de Terrassa.

Diumenge 25, a les 12 h. Missa Estacional a la Pquia. de la Mare de Déu de les Arenes de Terrassa.

Notícies

Festa de Sant Vicenç a Mollet. El di-lluns 22 de gener, Mons. Salvador Cris-

tau, Bisbe auxiliar, presidí la celebració de l'Eucaristia a la parròquia de Sant Vicenç de Mollet del Vallès en la festa patronal. Concelebraren la Missa preveres de l'arxiprestat i hi assistí un diaca.

Festa de Sant Vicenç a Sabadell. El di-lluns 22 de gener, a les 20 h, Mons. Saiz Meneses celebrà la Missa de Festa patronal a la parròquia de Sant Vicenç de Jonqueres (Creu Alta) de Sabadell i confirmà sis persones. Varen concelebrar diversos preveres de l'arxiprestat i es donà a besar la relíquia del sant.

Escola de Pregària de Joves. El divendres 26 de gener, a les 9 del vespre, tingué lloc a la parròquia de Sant Esteve de Granollers l'Escola de Pregària per a

Joves. La presidí Mons. Saiz Meneses, acompanyat de Mons. Salvador Cristau, Bisbe auxiliar, i de Mn. Guillem López, Delegat de Joventut. Hi participaren uns tres-cents joves de diferents parròquies.

Jornada de la Vida Consagrada. El diumenge 28 de gener tingué lloc la trobada dels religiosos i religioses presidida per Mons. Cristau, Bisbe auxiliar, al Centre Borja de Sant Cugat del Vallès. El P. Gaspar Borda, carmelita, dirigí la reflexió sobre l'Exhortació *Amoris Laetitia* del papa Francesc. Es va fer la presentació de la nova *Guia de la Vida Consagrada*. El divendres 2 de febrer, Mons. Saiz Meneses va presidir la Missa a les 20 h a la Catedral amb motiu de la Jornada de la Vida Consagrada.

Agenda

Exercicis espirituals per a preveres. Avui, diumenge a la tarda, comencen els exercicis espirituals per a preveres a Caldes de Montbui. Duraran fins a divendres i els dirigeix el P. Christofer Hartley Sartorius, missioner a Gode (Etiòpia).

Ordenació de diaques permanents. Diumenge vinent, 25 de febrer a les 18 h, a la Catedral, Mons. Saiz Meneses ordenarà de diaques els Srs. Manuel Abad Gurría, Pere Pardo Sabartés, Paolo Petrolillo i Eduardo Pire Méndez de Andrés.

Altres bisbats

Renovació Carismàtica Catòlica en l'Esperit de Catalunya. Trobada anual. Dia 25 de febrer. Lloc: La Balmesiana (c/ Duran i Bas 9, Barcelona). Mons. Joan-Enric Vives, Arquebisbe-Bisbe d'Urgell. «La multitud dels creients tenien un sol cor i un mateix esperit» (*Fets* 4,32a). Informació: Ricard, t. 618 293 992 i www.renovacio.cat.

Llibres

Sant Joan Francesc Régis (1597-1640). Un testimoni de l'Evangeli per als nostres dies, de Françoise Bouchard. Traducció de Lluís Victori Companys, SJ. Es pot adquirir a la parròquia de la Mare de Déu de Montserrat de la Floresta (editora).

REMAD MAR ADENTRO

† JOSEP ÀNGEL SAIZ MENESES
Obispo de Terrassa

Cuaresma del *homo viator*

Hemos comenzado una nueva Cuaresma, tiempo privilegiado para la conversión, para la renovación del corazón. El camino cuaresmal de hecho es una peregrinación interior hacia Dios en la que Él mismo nos acompaña a través del desierto de nuestra pobreza y pequeñez, y nos sostiene en la esperanza de llegar a la celebración de la Pascua y de llegar un día a la Pascua eterna en la Jerusalén celestial. La Cuaresma nos ayuda a mantener el sentido peregrinante de la vida, porque en definitiva, la vida humana es como un camino que va del nacimiento a la muerte. Llegamos al mundo como los más necesitados y desvalidos seres de cuantos se afanan por sobrevivir; seres absolutamente contingentes, causados. Es decir, como hombres que caminamos

somos acogidos por unos padres que nos cuidan y acompañan mientras dura el período de crecimiento personal. Al nacer somos una pequeña realidad con la esperanza de que todas nuestras potencialidades se vayan desarrollando a lo largo de la vida; somos una maravilla en potencia, y a la vez somos pura dependencia.

La historia de la humanidad está entretejida y atravesada por el éxodo, por la itinerancia, por la peregrinación, y en esa historia el ser humano aparece como *homo viator*. Se trata de una dimensión constitutiva de la vida humana. *Homo viator* es el hombre que sigue un camino, el hombre que hace camino, el hombre que está en camino; un nómada, un viajero en esta tierra; por un lado, el camino material del viajero que se desplaza de

un lugar a otro; por otro lado, el camino espiritual de quien hace de su vida una búsqueda de perfección y de desapego respecto al mundo, como un tránsito hacia la morada definitiva del cielo. Este concepto sintetiza y expresa la esencia antropológica del ser humano y del viaje. Nuestra vida es un largo camino, lleno de dificultades y encrucijadas, que transcurre entre el nacimiento y la muerte.

La especie humana se caracteriza por su condición viajera y por ser consciente de las expectativas y las oportunidades que ofrece el viaje. Las otras especies se desplazan puramente por instinto. El ser humano entiende y vive el desplazamiento como una búsqueda, como un camino hacia una meta concreta, como una experiencia que le afianza en la realidad de su propia existencia. A través de los tiempos, el ser humano aparece como el caminante que tiene sed de nuevos horizontes, que tiene hambre de justicia y de paz, que busca la verdad y el sentido de su existencia, que anhela el amor y vive en apertura existencial al absoluto, al trascendente.

El camino se ha convertido a lo largo de la historia en una reiterada metáfora filosófica que se inicia en los filósofos presocráticos y llega hasta la modernidad. El hombre se vio a sí mismo no sólo como animal creado, sino como caminante, con senderos que se abren bajo sus pies en todas las direcciones. La vida humana es camino porque la especie humana es un ser en camino, en tránsito fugaz antes de alcanzar su verdadero destino: la ciudad celeste. La fundamentación doctrinal de la vida como camino se la debemos, sobre todo, a san Agustín. Según él nuestro paso por el mundo no es un fin en sí mismo, es más bien un tránsito fugaz y efímero antes de llegar a nuestro verdadero destino. Según esta concepción, el ser humano es un *homo viator*, un ser cuya condición de caminante, de peregrino hacia un destino superior, es la que mejor lo define; una visión que es del todo armónica con la visión lineal del tiempo y de la historia del judeo-cristianismo. Con estas reflexiones os invito a caminar por los senderos de la Cuaresma de este año.